
PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU 04.03.2014

YN BRESENNOL - Y Cyngorydd Eric M. Jones, (Cadeirydd)
Y Cyngorydd Angela Russell, (Is-gadeirydd).

Y Cyngorwyr:- Annwen Hughes, Linda Morgan, Dilwyn Morgan, Nigel Pickavance, Caerwyn Roberts, Mike Stevens, Gethin Glyn Williams, Gruffydd Williams ac Eurig Wyn

SWYDDOGION: Debbie Anne Williams Jones, (Rheolwr Gwasanaeth Democrataidd), Lowri Haf Evans (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu)

HEFYD YN BRESENNOL:

- i) Mewn perthynas ag eitem 5 ar y rhaglen – Catherine Eirlys Roberts (Rheolwr Cyflawni Diogelwch Cymunedol Gwynedd a Môn), Geraint Hughes (Rheolwr Diogelwch Cymunedol (Gwasanaeth Tan ac Achub) - Gwynedd a Môn).
- ii) Mewn perthynas ag eitem 6 ar y rhaglen – Mr Winston Roddick (Comisiynydd Heddlu Gogledd Cymru) a Mr Julian Sandham, Dirprwy Gomisiynydd ac Arolygydd yr Heddlu Neil Thomas
- iii) Mewn perthynas ag eitem 7 ar y rhaglen - Mr Alex Goss (Uwch Arolygydd Dros Dro Canolfan Gyfathrebiadau'r Heddlu), Mr Paul Shea (Rheolwr Canolfan Alwadau, Llanelwy)
- iv) Mewn perthynas ag eitem 8 ar y rhaglen - Y Cyngorydd W. Gareth Roberts – Aelod Cabinet Amgylchedd, Aled Davies, (Pennaeth Rheoleiddio) a Bethan Rowlands (Rheolwr Uned Trafnidiaeth Integredig Dros Dro)
- v) Mewn perthynas ag eitem 9 – Gareth James (Rheolwr Cefnogi Aelodau a Craffu), Ann Elizabeth Roberts (Swyddog Gwella Perfformiad Cynorthwyol Craffu)
- vi) Mewn perthynas ag eitem 10 – Y Cyngorydd Sian Gwenllian – Aelod Cabinet Addysg

YMDDIHEURIADAU: Y Cyngorwyr Louise Hughes, Mandy Williams-Davies a Robert J. Wright

1. **CROESO:** Croesawyd pawb i'r cyfarfod gan y Cadeirydd
2. **DATGAN BUDDIANT PERSONOL**
Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol.
3. **MATERION BRYD**
Dim i'w nodi
4. **COFNODION**
Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod diwethaf a gynhaliwyd ar 10 Rhagfyr, 2013, fel rhai cywir.

**5. DIWEDDARIAD BLYNYDDOL Y BARTNERIAETH DIOGELWCH CYMUNEDOL
Croesawyd Catherine Roberts (Rheolwr Cyflawni Diogelwch Cymunedol Gwynedd a Môn) a Geraint Hughes (Rheolwr Diogelwch Cymunedol (Gwasanaeth Tan ac Achub) - Gwynedd a Môn i'r cyfarfod.**

Cafwyd diweddariad ar waith y Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol. Eglurwyd bod gofyn i'r Bartneriaeth adrodd yn ffurfiol i'r Pwyllgor yn flynyddol gan gyflwyno trosolwg o brif weithgareddau'r flwyddyn. Mae hyn yn sicrhau bod y Bartneriaeth yn cyflawni ei hobygiadau yn unol ag adrannau Deddf Cyfiawnder Troseddol a'r Heddlu 2006. Pwysleisiwyd mai dyletswydd y pwyllgor yw craffu gwaith y Bartneriaeth, yn hytrach na gwaith swyddogion unigol.

Prif bwyntiau'r Adroddiad:

- Dyletswyddau statudol y Bartneriaeth
- Rhesymoli Partneriaethau Gwynedd a Môn
- Gostyngiad o 14% mewn troseddau wedi eu cofnodi rhwng Ebrill a Rhagfyr 2010/11 hyd 2012/13.
- Blaenoriaethau Cynllun Strategol y Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol – sydd bellach yn gynllun rhanbarthol
- Sefydlu Bwrdd Cymunedau Diogel Gogledd Cymru
- Prif weithgareddau ar gyfer ymateb i'r blaenoriaethau
- Prif gerrig milltir a chamau gweithredu

Cyfeiriwyd at rai o brosiectau sy'n cael eu cynnal yn y gymuned ac yn enghreifftiau da o gydweithio effeithiol ymysg asiantaethau.

- Cynllun Integredig Rheoli Troseddwyr (risg uchel)
- Cynllun 'Phoenix' – cynllun gan y Gwasanaethau Tân ar gyfer leuenctid.
- Cynllun gan y Gwasanaethau Tân a'r Heddlu i ymdrin ag adeiladau gwag, busnesau a phobl fregus
- Cynllun MARAC (Multi Agency Risk Assessment Conference) yn benodol ar gyfer trais yn y cartref.
- Gwasanaeth Tîm Troseddu leuenctid

Mewn ymateb i gwestiwn ynglŷn â dilysrwydd ffigur gostyngiad troseddau, cadarnhawyd bod y ffigurau yn cael eu casglu gan yr Heddlu a'u bod yn cymharu yn dda gyda ffigurau'r 'British Crime Survey'.

O ran newidiadau gan y Swyddfa Cartref i drefn cofnodi troseddau, ategodd y Comisiynydd bod y newidiadau hynny yn cael eu craffu yn drwyadl. Cyfeiriwyd at y 'Crime Recording Group' sydd yn craffu'r drefn o ddadansoddi a chasglu gwybodaeth am droseddau. Arolwg Cenedlaethol hefyd yn craffu elfennau'r drefn.

Mewn ymateb i gwestiwn ynglŷn â phryder y Bartneriaeth bod trawsnewid cronfa sylweddau i grant rhanbarthol yn hytrach na grant sirol a'r dybiaeth na fydd angen Timau Gweithredu ar Gamddefnyddio Sylweddau (SMAT), amlinellwyd bwysigrwydd cydweithio effeithiol ac o adnabod ffyrdd i sicrhau bod y Bartneriaeth yn parhau i wneud gwaith ataliol da.

Gwerthfawrogwyd y wybodaeth.

Derbyniwyd yr adroddiad.

**6. CYFLWYNIAD COMISIYNYDD YR HEDDLU
Croesawyd Mr Winston Roddick (Comisiynydd Heddlu Gogledd Cymru) a Mr Julian Sandham (Dirprwy Gomisiynydd yr Heddlu) ac Arolygydd yr Heddlu Neil Thomas i'r cyfarfod.**

Cyflwynwyd Cynllun Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru (drafft ymgynghorol) – nodwyd bod cyfnod ymgynghori y cynllun arfaethedig wedi dod i ben 3.3.2014 a bod fersiwn derfynol i'w chyflwyno 17.3.2014.

Darllenwyd llythyr gan y Cynghorydd John Wyn Williams o ymateb Cyngor Gwynedd i'r cynllun yn nodi bod blaenoriaethau'r Cyngor yn cyfateb i weledigaeth y Comisiynydd.

Cyfeiriwyd at gynnwys yr adroddiad gan dynnu sylw at::

- Sefydlu pedair prif amcan newydd
- Yr her a'r weledigaeth o gadw Gogledd Cymru yn un o'r manau diogelaf yn y wlad Adroddwyd yn fis Ionawr 2014, mai Gwynedd oedd y Sir ddiogelaf yng Nghymru a Lloegr.

Sesiwn cwestiwn ac ateb:

Beth yw cynlluniau'r Comisiynydd i gryfhau perthynas yr Heddlu â chymunedau cefn gwlad? Angen cryfhau rhyngweithio effeithiol gyda chymunedau.

Nodwyd bod 'Cynllun Trefn Plismona Cefn Gwlad' wedi ei ddatblygu gan ddefnyddio Heddlu sydd â chefnidir ac arbenigedd diwylliant cefn gwlad. Y cynllun mewn bodolaeth ers 12 mis - Undebau Amaeth wedi croesawu'r Cynllun.

Beth yw cynlluniau'r Comisiynydd i gynyddu nifer o blismona stryd - hyn yn greiddiol i berthynas rhwng yr Heddlu ar gymuned?

Nodwyd bod rhaglenni gwahanol yn cael eu creu ar gyfer ardaloedd gwahanol. Prif nôd yr Heddlu yw atal troseddau ac felly mae'n ofynnol bod presenoldeb yr Heddlu yn uwch mewn ardaloedd lle ceir y nifer uchaf o droseddau. Gwelir cynnydd mewn Swyddogion Cefnogi Cymuned yr Heddlu - Swyddfeydd wedi agor ym Mhenygroes, Bethesda a Llanberis.

Troseddau Cyfundrefnol a symud cyffuriau. Sut mae'r Comisiynydd yn mynd ati i ymdrin â phobl sydd yn hyrwyddo / gwerthu cyffuriau?

Derbyn bod problem cyffuriau yng Ngogledd Cymru. Cydweithio gyda siroedd ffiniol yn hanfodol.

Baw Cŵn. Cais i adnewyddu protocol i Swyddogion Cefnogi Cymuned yr Heddlu roi hysbysiad cosb benodol ar berchnogion cŵn sydd yn peidio glanhau ar ôl eu ci.

Arolygydd Neil Thomas yn fodlon rhoi ystyriaeth i'r cais.

Sut mae datrys problemau megis 'neknominator'?

Problem genedlaethol. Dim digwyddiadau lleol wedi eu cofnodi hyd yma. Swyddogion Cefnogi Cymuned yr Heddlu yn defnyddio cyfryngau cymdeithasol i gyfathrebu gydag leuenctid.

Diolchwyd am y cyflwyniad.

7. CYFLWYNIAD PENNAETH CANOLFAN GYFATHREBIADAU HEDDLU GOGLEDD CYMRU

Croesawyd Mr Alex Goss (Uwch Arolygydd Dros Dro Canolfan Gyfathrebiadau'r Heddlu), Mr Paul Shea (Rheolwr Canolfan Alwadau, Llanelwy) i'r cyfarfod.

Mewn ymateb i gais yr Uwch-arolygydd Alex Goss i rannu gwybodaeth gyda chymunedau a chynyddu ymwybyddiaeth ar waith y Ganolfan Gyfathrebiadau, gwahoddwyd yntau a Rheolwr Canolfan Alwadau Brys, Llanelwy i roi cyflwyniad ar eu gwaith o ddydd i ddydd. Trafodwyd y galw sydd ar yr heddlu i ymateb i achosion a chyflwynwyd astudiaethau achos o'r mathau o alwadau amhriodol y maent yn eu derbyn.

Gwahoddwyd tîm bychan o'r Pwyllgor i ymweld ar Ganolfan Alwadau os y dymument.

Diolchwyd am y cyflwyniad cynhwysfawr a diddorol.

8. MATRICS CLUDIANT CYHOEDDUS

Croesawyd Aelod Cabinet yr Amgylchedd y Cynghorydd Gareth Roberts, Aled Davies (Pennaeth Rheoleiddio) a Bethan Rowlands (Rheolwr Uned Trafnidiaeth Integredig Dros Dro) i'r cyfarfod.

Eglurodd yr Aelod Cabinet bod y matrices wedi ei ddatblygu rhai blynyddoedd yn ôl gan Grŵp Tasg (ar ran Pwyllgor Craffu Amgylchedd) i geisio sefydlu sail resymegol ar gyfer cymharu'r gwasanaethau oedd yn derbyn cymhorthdal. Ers datblygu'r matrices, ni ddefnyddiwyd ef i ddylanwadu ar fuddsoddiad y Cyngor yn y gwasanaethau cludiant. Rhoddwyd blaenoriaeth i'r gwaith o ail dendro contractau a bellach mae'r broses honno wedi ei gwblhau..

Cyflwynodd Bethan Rowlands fanylion ar 'Asesu Gwasanaethau Cludiant Cyhoeddus' gan nodi'r elfennau priodol yn y matrices a'r sgôr pwyslais ar gyfer yr elfennau hynny.

Gofynnwyd i'r Pwyllgor ystyried priodoldeb yr elfennau perthnasol ynghyd a'r pwysau gwahanol a roddir arnynt. Nodwyd hefyd bod yr Aelod Cabinet yn gofyn i'r Pwyllgor os yw'r matrices yn arf priodol ar gyfer pwysu a mesur gwerth am arian y gwasanaethau cludiant.

Sylwadau'r Aelodau:

- Croesawyd y matrices a nodwyd y gellid ei ddatblygu fel arf effeithiol – gall roi rhesymeg i benderfyniadau anodd.
- Mynegwyd y byddai cael enghreifftiau o deithiau i yn rhoi gwell darlun o'r sefyllfa
- Pryder bod teithiau hanfodol yn debygol o sgorio yn iselyn y matrices ac y gallai hynny ynysu trigolion cefn gwlad
- Categori siopa a gwaith – angen amlygu ei fod wedi ei gynnwys dan 'mynediad at wasanaeth'
- Cludiant at addysg a gwaith wedi ei ystyried dan teithio amser brig
- Angen cynnwys Cartrefi Gofal a Phreswyl yn un o'r elfennau mynediad at wasanaethau
- Angen i'r matrices ystyried pryd a lle mae'r angen mwyaf (sylw arbennig at oriau ymweld Ysbyty Gwynedd). Angen i'r teithiau ymateb i anghenion pobl.

Mewn ymateb i gwestiwn ynglŷn ag addasu'r matrices ar gyfer tymor gwyliau, mynegwyd y bydd cyfle yn codi i ddadansoddi'r data a dderbynnir gan y cwmnïau ar sail tymhorol unwaith bydd blwyddyn gyntaf y cyfnod contractau yn dod i ben.

Bydd yr addasiadau / sylwadau a gynigiwyd gan yr Aelodau yn cael eu ystyried gan yr Aelod Cabinet. Ef fydd yn penderfynu ar ffurf y matrices terfynol ac os yw am ei ddefnyddio fel arf i ddatblygu opsiynau ar gyfer siapio dyfodol y gwasanaethau cludiant a ddarparir yng Ngwynedd.

Diolchwyd i bawb am eu cyfraniad.

9. ADRODDIAD YMCHWILIAD CRAFFU BALCHDER BANGOR

(Cadeiriwyd yr eitem yma gan yr Is Gadeirydd gan fod y Cadeirydd wedi bod yn rhan o'r ymchwiliad)

Croesawyd Gareth James (Rheolwr Cefnogi Aelodau a Chraffu) ac Ann Elizabeth Roberts (Swyddog Gwella Perfformiad Cynorthwyol Craffu) i'r cyfarfod.

Cyflwynwyd y Cynghorydd Dilwyn Morgan fel Cadeirydd yr ymchwiliad ar Cynghorydd Gareth Roberts fel Aelod Cabinet Amgylchedd.

Adroddwyd bod yr ymchwiliad wedi ei gynnal gyda'r bwriad o asesu llwyddiannau'r cynllun o wella'r amgylchedd yn lleol ac i adnabod ymarfer da i'w rannu ar draws y Sir Daeth i'r amlwg yn fuan iawn, nad gwaith gyda'r amgylchedd yn unig oedd yma a chafwyd negeseuon gwerthfawr o safbwynt yr elfen o weithio mewn partneriaeth a chydweithio.

O ganlyniad i'r negeseuon ehangach hynny, argymhellwyd bod yr adroddiad yn cael ei rannu gydag holl Aelodau'r Cabinet gan fod nifer o'r meysydd dan sylw yn pontio adrannau. Teimlwyd bod cynnal ansawdd gwasanethau a'u gwella i ddefnyddwyr yn greiddiol i waith Cyngor Gwynedd ac felly rhaid cadw ffocws ar y defnyddiwr gwasanaeth yn lleol wrth gynllunio a darparu gwasanaethau.

Prif bwyntiau o'r drafodaeth:

- Tystiolaeth gref o gydweithio er lles y dinesydd
- Tystiolaeth cydweithio traws adrannol (negeseuon cymysg)
- Gofynion Swyddfa Archwilio Cymru o dystiolaeth ymgysylltu a'r cyhoedd wedi achosi i'r ymchwiliad lithro o ran amserlen - caniatwyd estyniad ar gyfer llunio holiadur
- O ran defnyddio'r cynllun mewn ardaloedd eraill yng Ngwynedd, nodwyd bod rhaid i'r dyhead am well cymuned ddod o'r gymuned. Nid oes gan y Cyngor y capasiti i roi arweiniad.
- Gwnaed cais i'r Aelod Cabinet am adroddiad cynnydd ymhen chwe mis.

Tynnwyd sylw at argymhellion yr ymchwiliad yn benodol i Ardal Bangor a hefyd argymhellion pellach ar gyfer Gwynedd gyfan.

Derbyniwyd yr adroddiad a'r argymhellion gan yr Aelod Cabinet. Cytunwyd i baratoi adroddiad cynnydd ymhen chwe mis.

Gwnaed sylw penodol at waith, ymroddiad a greddf y Rheolwr Gwasanethau Stryd i gynnal y gwasanaethau ym Mangor. Diolchwyd hefyd i'r Cynghorwyr ar swyddogion am eu gwaith a'u hamser.

10. BRIFF YMCHWILIAD CRAFFU OL-16

Croesawyd yr Aelod Cabinet Addysg - Cynghorydd Sian Gwenllian i'r cyfarfod.

Amlinellodd yr Aelod Cabinet bod pryderon ynglŷn â chludiant Addysg Ôl -16 wedi eu hamlygu mewn cyfarfod yn Awst 2013. Yn Medi 2013, mewn ymateb i'r pryderon hynny, cytunwyd i gynnal ymchwiliad i'r maes cludiant Ôl-16.

Atgoffwyd y Pwyllgor,

- nad oedd arian ychwanegol ar gael i wella'r gwasanaeth.
- buasai cynllun sydd yn ymateb i'r rhwystrau yn cael ei groesawu
- nad yw darparu Cludiant Ôl-16 yn wasanaeth statudol.

Cyflwynwyd briff yr ymchwiliad gan Debbie Anne Williams Jones, (Rheolwr Gwasanaeth Democraataidd a swyddog arweiniol yr ymchwiliad). Gofynnwyd i'r Pwyllgor gytuno i'r briff a chadarnhau'r aelodaeth. Derbyniwyd gohebiaeth ddiweddar gan y Cynghorydd Craig ap Iago na fyddai modd iddo ymrwymo amser i'r ymchwiliad. O ganlyniad, y pwyllgor i enwebu aelod arall i wasanaethu'r ymchwiliad (gan ystyried y posibilrwydd o ethol Aelod o Arfon er mwyn sicrhau cynrychiolaeth gytbwys).

Cynigwyd y Cynghorydd Eurig Wyn.
Derbyniwyd y cynnig.

Gwnaed sylwadau bod angen ystyried arweiniad Llywodraeth Cymru ar gludiant addysg ôl-16. Cytunwyd cynnwys y sylw yn y briff.

Cyfarfod cyntaf yr ymchwiliad i'w gynnal 13.3.2014.

Derbyniwyd y briff.

11. BLAEN RAGLEN WAITH CRAFFU 2013-2014

Rhaglen Waith (fersiwn diweddaraf) wedi ei dosbarthu er gwybodaeth. Y rhaglen i'w datblygu o fewn y tri mis nesaf drwy gynnal gweithdy gyda'r Aelodau i drafod prif feysydd blaenoriaeth a chynnwys rhaglen ddiwygiedig 2014-2015.

Diolchwyd i bawb am eu cyfraniad

Dechreuodd y cyfarfod am 10am a daeth i ben am 1:50pm